

מדת בדת

שיעור חזק חיוני בדרך קצרה

לע"נ הגאון רבי אריה לייב בן

רבי אליהו לאפיאן זצוק"ל

הערוך
הוצאות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 372 פרשת שופטים תשע"ט

כריתות טז-כב

כתב שתי אותיות בשתי שבתות אחת בשבת זו ואחת בשבת אחרת לר"ג חייב ולחכמים פטור, ולכאורה ר"ג סובר כר"ע וזה מובן רק אם נאמר שר"ע מודה לר"א בזדון שבת ושגגת מלאכות שהשבתות הם כגופים חלוקים א"כ מה ששינונו פטור מדובר בזדון שבת ושגגת מלאכות והשבתות מחלקות,

דף יז ומה שכתוב חייב מדובר בשגגת שבת וזדון מלאכות וסובר ר"ג שאין ידיעה לחצי שיעור, אך לרבא שר"ע סובר ששבתות הן כגוף אחד א"כ מה שכתוב חייב מדובר בין בזדון שבת ושגגת מלאכות ששבתות הם כגוף אחד ובין בשגגת שבת וזדון מלאכות שאין ידיעה לחצי שיעור, אך איך ניתן להעמיד את הברייתא שלר"ג פטור לא בזדון שבת ושגגת מלאכות ולא בשגגת שבת וזדון מלאכות, ומבאר רבא שר"ג סובר כר"ע ששבתות הם כגופים חלוקים, אך יש לדחות ממה שכתוב ומודה ר"ג שממע שהוא חולק באחרים וזה מובן אם הוא סובר כר"ע ונחלקו בשגגת שבת וזדון מלאכות שלר"ג אין ידיעה לחצי שיעור ולרבנן יש ידיעה לחצי שיעור, ור"ג מודה בזדון שבת ושגגת מלאכות שהוא פטור כי שבתות הם כגופים, אך אם ר"ג סובר כר"א

א"כ במה הם חלוקים הרי בשגגת שבת וזדון מלאכות גם ר"א מודה לר"ג שאין ידיעה לחצי שיעור, כמו ששינונו שאם כתב שתי אותיות בשתי שבתות אות בשבת זו ואות בשבת אחרת ר"א מחייב, ואם נחלקן באחת על האריג הרי ר"א מחייב כמו ששינונו שר"א אומר האורג ג' חוטים בתחילה ואחת על האריג חייב, ורבא ואמר שר"ג מודה לר"א והוא חולק כמו שנחלקו בהוציא חצי גרוגרת וחזר והוציא חצי גרוגרת שבהעלם אחד חייב ובשתי העלמות פטור, ור' יוסי אומר שבהעלם אחד לרשות אחת חייב ולשתי רשויות פטור, ור"ג סובר כת"ק ור"א

סובר כר' יוסי, ויש להוכיח ממה ששינונו שר"א אמר לר"ע שחייב על כל אחת ואחת מק"ו, מנדה שאין ענינים הרבה וחייב על כל אחת ואחת וזה מובן לרב חסדא שהשאלה היתה על שגגת שבת וזדון מלאכות אם הימים בינתיים מחלקים כגופים חלוקים לכן ר"א מביא ראיה מביאות חלוקות של נדה, אך לרבא שהשאלה היא אם שבתות הם כגופים חלוקים מדוע ר"א לא שנה נדות, ואכן אומר רבא שיש לשנות נדות, ושמאל שנה נדה ורב אדא רב אהבה שנה נדה ורב נתן בר אושעיא שנה נדות, ויש להקשות לרב חסדא שהשאלה היתה בזדון שבת ושגגת מלאכות אם הימים בינתיים נחשבים כדיעה לחלק מה

שייך בנדה ימים שמחלקים, ורבא מבאר שמדובר באופן שבא עליה והיא טבלה וראתה ובא עליה וטבלה וראתה ובא עליה והטבילות נחשבות כמו הימים שבינתיים לחלק, ויש להוכיח ממה שאמר ר"א במשנה בא על הקטנות יוכיח, וזה מובן לרבא שהשאלה היא על חילוק גופים לכן שנו קטנות אך לרב חסדא יש לשנות קטנה, ויש לומר שהכוונה לשאר קטנות שבעולם.

משנתני לא כמו התנא שר"ש בן אלעזר אמר לא כך שאלו ר"ע אלא כך שאלו מי שבא על אשתו נדה וחזר ובא על אשתו נדה בהעלם אחד האם חייב אחת על כולם או על כל ביאה וביאה ואמר ר"א שחייב על כל ביאה וביאה שאם שבת שיש בה אזהרה אחת שהוא מוזהר עליה והיא לא מוזהרת עליו והוא חייב על כל שבת ושבת, נדה שהוא מוזהר עליה והיא מוזהרת עליו ודאי שחייב על כל ביאה וביאה, אמרו לו שדוקא בשבת שיש בה הרבה תולדות וחטאות הרבה אך בנדה אין הרבה תולדות וחטאות, ואמרו לו שבא על קטנה יוכיח שאין בה הרבה תולדות וחטאות וחייב על כל אחת ואחת אמרו לו שבקטנות הגופים חלוקים אך בנדה היא גוף אחד, ועוד אמרו לו שהבא על הבהמה יוכיח שהגופים לא חלוקים וחייב על כל אחת ואחת ואמרו לו שהבהמה נדה וגם בה יש להסתפק.

פרק ספק אכל

משנה אם יש ספק אם אכל חלב או לא ואפילו אכל יש להסתפק אם היה בו כשיעור וספק אין בו כשיעור, **עמוד ב** או שיש חלב ושומן לפניו ואכל אחד מהם ואינו יודע מה אכל או שאשתו ואחותו עמו בבית ושגג באחת מהם ואינו יודע במי שגג, או שיש לו ספק בשבת ויום חול ואינו יודע במי עשה מלאכה, יביא אשם תלוי, וכמו שאם אכל חלב וחלב בהעלם אחד מביא חטאת אחת כך בלא הודע שלהם יביא אשם תלוי אחד, ואם היתה ידיעה באמצע כמו שזה חלוק לחטאות כך הוא חלוק לאשם תלוי, וכמו שאם אכל חלב ודם פיגול ונותר בהעלם אחד חייב כל כל אחד ואחד כך בלא הודע שלהם יביא אשם תלוי על כל אחד ואחד. **גמרא** רב אסי סובר שבאשם תלוי מדובר בחתיכה אחת ספק חלב ספק שומן, וחייא בר רב אומר שמדובר בחתיכה משתי חתיכות אבל בספק בחתיכה אחת פטור ונחלקו בפסוק מצות שלרב אסי יש אם למסורת וכתוב מצות, וחייא בר רב סובר שיש אם למקרא וקוראים מצוות, והקשה רב הונא לרב אסי ויש אומרים

דף טז נאמר בברייתא שאם אכל ה' חתיכות בה' תמחיים מזבח אחד קודם זריקת דמים אפילו בהעלם אחד חייב על כל אחד ואחד משום מעילה, ולא כתוב שמביא אשם תלוי בספק וזה לא כר"ע שלשיטתו חייב אשם תלוי בספק מעילה, וא"כ ר' יהושע מודה שבה' העלמות מביא ה' חטאות א"כ הוא קיבל מר"ע שהעלמות מחלקים ולא הזבחים ויש לדחות שמהסיפא יש להוכיח להיפך שמה' זבחים אפילו בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת א"כ ר' יהושע לא קיבל מר"ע, אלא שנחלקו בזה תנאים שיש הסובר שר' יהושע קיבל מר"ע ויש הסובר שהוא לא קיבל, ולפ"ז הברייתא היא גם לר"ע והתנא סובר כר"ע לענין שזבחים מחלקים אך הוא חולק עליו לענין אשם תלוי בספק מעילה.

שמואל מבאר איך מדובר שעשה ה' מעילות כמו ששינונו שה' דברים מצטרפים בעולה בשר חלב יין סולת ושמן, וחזקיה מבאר באופן שאכל מה' אברים, ור"ל מבאר שמדובר אפילו באבר אחד ומדובר בכתף שיש בה ה' חלקי אברים, ור' יצחק נפחא מבאר שמדובר שאכלו בה' מיני קדירה, ור' יוחנן מבאר שהוא אכל בה' מיני טעמים.

משנה ר"ע אמר שהוא שאל את ר"א בעושה הרבה מלאכות בהרבה שבתות מעין מלאכה אחת בהעלם אחד אם חייב אחת על כולם או על כל אחת ואחת, ור"א אמר לו שחייב על כל אחת ואחת מק"ו שאם נדה שאין בה הרבה ענינים והרבה חטאות חייב על כל ביאה וביאה שבת שיש בה הרבה ענינים והרבה מיתות ודאי שחייב על כל אחת ואחת, ואמר ר"ע שבנדה יש שתי אזהרות שהוא מוזהר עליה והיא מוזהרת עליו אבל בשבת יש רק אזהרה אחת, אמר ר"א שיש להוכיח מהבא על קטנה שרק הוא מוזהר עליה והיא לא מוזהרת עליו וחייב על כל אחת ואחת, אמר ר"ע שבקטנות אף שאין אזהרה בקטנותם יש בהן אזהרה כשיגדלו, אך בשבת אין אזהרה נוספת לא עכשיו ולא לאחר זמן, ור"א הוכיח מהבא על בהמה שאין אזהרה גם לאחר זמן ואמר ר"ע אכן הבהמה כשבת. **גמרא** יש להסתפק מה שאל ר"ע את ר"א אם נאמר שהשאלה היא אם שבתות הם כגופים חלוקים א"כ מדוע הוא לא שאל בעושה מלאכה אחת בשבתות הרבה, ואם הוא שאל אם תולדות כאבות או לא א"כ מדוע ר"ע לא שאל העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת, ורבא אומר שאמרו אצל רב שר"ע שאל שתי שאלות האם שבתות הן כגופים חלוקים, ועוד שאל ר"ע אם תולדות מחלקות, ועדיין יש להסתפק אם הוא שאל על שגגת שבת וזדון מלאכות ופשוט לו שהימים שבין שבת לשבת הם נחשבים כדיעה לחלק, והוא שאל על זדון שבת ושגגת מלאכות אם הם כגופים או לא, או שפשוט לר"ע שזדון שבת ושגגת מלאכות הם כגופים חלוקים והספק הוא בשגגת שבת וזדון מלאכות אם הימים שביניהם נחשבים כדיעה לחלק או לא,

ורבה אמר **עמוד ב** שמסתבר שפשוט לר"ע ששגגת שבת וזדון מלאכות הימים שביניהם נחשבים כדיעה לחלק, והספק הוא בזדון שבת ושגגת מלאכות שהם כגופים חלוקים ופשוט ר"א שזדון שבת ושגגת מלאכות הם כגופים חלוקים ור"ע לא קיבל ממנו, וכן פשוט לו ר"א שהתולדות חלוקים כמלאכות ור"ע לא קיבל ממנו, ואמר רבה שיש להוכיח כן ממה ששינונו כלל גדול אמרו בשבת השוכח עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב רק אחת, והיודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל שבת ושבת ואם הוא יודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל מלאכה ומלאכה, ולא כתוב שחייב על כל אב מלאכה של כל שבת ושבת, ואין לומר שזה כר"א שהרי כסיפא נאמר שהעושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת חייב אחת, ואילו לר"א חייב על כל

ולד מלאכה כמלאכה, א"כ המשנה הזו היא כר"ע ופשוט לו שהימים שבין שבת לשבת הם כדיעה לחלק, וא"כ הוא שאל על זדון שבת ושגגת מלאכות אם הם כגופים ור"א פשוט לו שהם כגופים חלוקים, וכן הוא פשוט לו שולד מלאכות כמלאכות ור"ע לא קיבל את שני הדברים, **ואביי** דוחה שבאמת פשוט לר"ע שבזדון שבת ושגגת מלאכות השבתות הם לא כגופים לחלק, והוא שאל על זדון מלאכות ושגגת שבת אם הימים שביניהם נחשבים כדיעה לחלק, ופשוט לו ר"א שהימים שבינתיים מחלקים ור"ע קיבל ממנו, אך במה שפשוט ר"א שולד מלאכה כמלאכה ר"ע לא קיבל ממנו, ורב חסדא אומר שבזדון שבת ושגגת מלאכות גם לר"ע הם כגופים חלוקים והוא הסתפק רק על שגגת שבת וזדון מלאכות האם הימים שבינתיים מחלקים או לא, ור"א פשוט שהימים שבינתיים מחלקים, ור"ע קיבל ממנו ולגבי ולד מלאכות כמלאכות הוא לא קיבל ממנו, ורב חסדא מוכיח ממה ששינונו הכותב שתי אותיות בהעלם אחד חייב ואם בב' העלמות לר"ג חייב ולחכמים פטור ור"ג מודה שאם כתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת אחרת פטור, ובברייתא אחרת שינונו שאם

שחייא בר רב שאל את רב אשי ממה ששינו במשנה חלב ושומן לפניו ואכל אחת מהם וכמו שבסיפא מדובר בשתי חתיכות כך גם ברישא מדובר בשתי חתיכות, אמר להם רב אל תלכו אחר דבר ההפוך שרב אסי יכול לתרץ שאכן בסיפא מדובר בשתי חתיכות וברישא מדובר בחתיכה אחת, אך אם מדובר גם בחתיכה אחת יש ללמוד שתי חתיכות מק"ו שאם בספק חתיכה אחת חייב אשם תלוי ודאי בשתי חתיכות חייב אשם תלוי, ויש לומר שהמשנה כתבה בדרך של זו ואין צריך לומר זו, אך קשה לחייא בר רב שאם בסיפא מדובר בשתי חתיכות וגם ברישא מדוע המשנה צריכה לשנות פעמיים בשתי חתיכות, ויש לומר שהמשנה מפרשת ספק אכל ספק לא אכל חייב אשם תלוי והיינו שהיה חלב ושומן לפניו.

רב יהודה אומר בשם רב שאם היו לפניו שתי חתיכות אחת של שומן ואחת של חלב ואכל אחת מהן ואינו יודע איזו אכל חייב, אך אם אכל חתיכה שהיא ספק חלב ספק שומן פטור, ומבאר רבא שטעמו של רב הוא שבפסוק נאמר ועשה אחת מכל מצות ה' בשגגה עד שישגוג בשתים שכתוב מצות וקוראים מצוות, ואביי מוכיח ממה ששינו שר"א אומר שבחלב כוי יש אשם תלוי והוא חתיכה אחת, ואמר רבא שלר"א יש אם למסורת וכתוב מצות לחייב בספק חתיכה אחת, ואביי מוכיח ממה ששינו שיבמה התיבמה וילדה וספק אם הוא בן ט' לראשון או בן ז' לשני היא תצא והולד כשר, ויש לומר שזה כדעת ר"א, ויש להוכיח מה ששינו שהמשמש ונמצא דם בעד שלו הם טמאים וחייבים בקרבן ובנמצא על שלה אם הוא אותיות הם טמאים וחייבים בקרבן ואם נמצא לאחר זמן הם טמאים מספק ופטורים מקרבן ושינו על כך שהם חייבים אשם תלוי, ויש לומר שזה כדעת ר"א.

ר' חייא אומר בשם רב שאם היו לפניו שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן ואכל אחת מהן ואינו יודע איזו אכל חייב ואם אכל חתיכה שהיא ספק חלב ספק שומן פטור, ומבאר ר' זירא שטעמו של רב הוא שבשתי חתיכות ניתן לברר את האיסור אך בחתיכה אחת אי אפשר לברר את האיסור, והחילוק בין טעמו של רבא לטעמו של ר' זירא הוא בכזית ומחצה שלר"א אין כאן מצוות ופטור, ולר' זירא ניתן לברר את האיסור, ור' ירמיה הקשה לר' זירא מהמשנה שר"א סובר שחייבים אשם תלוי על חלב כוי, ואמר ר' זירא שר"א סובר שלא צריך לברר את האיסור,

דף יח והקשה ר' ירמיה ממה ששינו ביבמה שיש חיוב אשם תלוי בספק בן ט' לראשון או בן ז' לאחרון, ויש לומר שזה כדעת ר"א, ויש להקשות ממה ששינו בנמצא על העד שלה לאחר זמן שחייבים באשם תלוי וגם שניתן לפרש שזה כדעת ר"א.

ר"נ אומר בשם רבה בר אבבה בשם רב שרק בספק חתיכה משתי חתיכות חייב אשם תלוי אך ספק בחתיכה אחת פטור, ור"נ מבאר בטעמו של רב שבשתי חתיכות הוקבע האיסור אך בחתיכה אחת לא נקבע האיסור, והחילוק בין שלושת הטעמים היא באופן שהיו לפניו שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן ובא עכו"ם ואכל את הראשונה וישראל אכל את השניה, לרבא אין מצוות כשהישראל אכל, ולר' זירא אי אפשר לברר את האיסור אך לר"נ כבר נקבע האיסור וחייב אשם תלוי, ורבא הקשה לר"נ מר"א שחייב באשם תלוי על חלב כוי ואמר ר"נ שר"א לא צריך קביעות לאיסור, והקשה רבא על רבא שהתיבמה וילדה וספק אם בנה הוא בן ט' לראשון או בן ז' לאחרון הולד כשר והם חייבים אשם תלוי ואמר ר"נ שזה כדעת ר"א והקשה רבא מנמצא דם על העד שלה אחר תשמיש שהם פטורים מקרבן והם חייבים אשם תלוי ושחק ר"נ אחר שיצא רבא אמר ר"נ מדוע לא אמרתי שזה כדעת ר"נ שלא צריך קביעות לאיסור כמו ששינו שמי ששחט אשם תלוי בחוץ לר"נ חייב משום שחוטא חוץ ולחכמים פטור, ור"נ לא אמר שזה כר"א כי הוא רצה לחדש שר"מ הלך כשיטת ר"א.

רבא בר אבבה אמר בשם רב שאם אכל חתיכה שהיא ספק חלב ספק שומן זה תלוי בחתיכות ר"א ורובנו, ולכאורה לר"א גם בלא אכלה יכול להביא אשם תלוי שהוא אמר שאדם יכול להתנדב אשם תלוי בכל יום, אמר רב אשי שר"א אמר את זה רק לשיטת רבא בן בוטא ששינו שהוא אמר שאומרים לו להמתין מלהביא אשם תלוי עד שהוא יכנס לבית הספק.

שנו בברייתא שאם היו לפניו שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן וישראל אכל את הראשונה ונכרי אכל את השניה חייב אשם תלוי, וכן אם אכלה חלב או עורב, ואם נכרי אכל את הראשונה וישראל אכל את השניה פטור ורבי מחייב, ואם אכל את הראשונה בשוגג ואת השניה במזיד חייב אשם תלוי על הראשונה ואם אכל את הראשונה במזיד ואת השניה בשוגג פטור ורבי מחייב, ואם אכל את שתייהן במזיד פטור ואם אכלום שנים בשוגג שניהם חייבים והשני לא חייב מן הדין אלא שאם נאמר שהוא פטור א"כ קובעים את מי שאכל את הראשונה בחטאת, ולכאורה לרבי ודאי שניהם חייבים מן הדין ולרבנן קשה וכי בגלל שלא רוצים לקבוע את הראשון בחטאת אומרים לשני להביא חולין לעזרה, ומבאר רב אשי **עמוד ב** שזה כר"א שאדם יכול להתנדב אשם תלוי בכל יום לכן אומרים לו להתחילה הבא אשם תלוי ותעשה תנאי שאם הראשון אכל שומן א"כ אתה אכלת חלב וזה יהיה לך לכפרה ואם הראשון הוא שאכל חלב ואתה אכלת שומן זה יהיה

שנו בברייתא שאם אכל ספק חלב ונודע לו ושוב אכל ספק חלב ונודע לו, לרבי כמו שמביא על על חטאת בודאי חלב על כל ידיעה כך יביא בספק אשם תלוי על כל ידיעה וידיעה, ור"א ור"ש אומרים שמביא רק אשם תלוי אחד, שכתוב על שגגתו אשר שגג שאפילו על הרבה שגגות מביא אשם תלוי אחד, ואמר ר' זירא שבהלכה זו שנה רבי שידיעות ספק מחלקות לחטאות, ורבא אומר שגם לרבי ידיעת ספק לא מחלקת לחטאות, אלא כוונת רבי שכמו שכשהיתה לו ודאי ידיעה מביא חטאת על כל אחת ואחת כך בידיעת ספק יביא אשם תלוי על כל אחת ואחת, ואביי מקשה וכי אינך סובר שידיעת ספק מחלקת לחטאות שאם נאמר שידיעת ספק לא מחלקת ומביא חטאת אחת א"כ מדוע סובר רבי שביא אשם תלוי על כל אחת ואחת הרי שנינו שהכלל הוא שמה שחלוק בחטאות חלוק באשמות, ורבא בר רב חנן הקשה לאביי שאם נאמר שידיעת ספק מחלקת לחטאות א"כ כשאכל כזית חלב קודם יוה"כ וכזית חלב לאחר יוה"כ ולכאורה יוה"כ הוא במקום אשם תלוי א"כ איך יביאשתי חטאות הרי הוא אכלם בהעלם אחד, ואביי אומר מנין לך שיוה"כ מכפר על מה שלא נודע אולי הוא מכפר רק על מה שנודע, אמר לו רבא ששינו להדיא שיוה"כ מכפר על הודע ולא הודע, וללישנא בתרא רבא בר רב חנן הקשה לאביי שאם אכל זית חלב בשחירת של יוה"כ ואח"כ אכל כזית נוסף במנחה של יוה"כ הרי יהיה חייב שתי חטאות, אמר לו אביי מנין לך שכל שעה ביוה"כ מכפרת אולי רק אחר שיעבור היום החל מהלילה, אמר לו רבא בר רב חנן שוטה הרי שנינו שאם בא לידו ביוה"כ ספק עבירה אפילו עם חשיכה הוא פטור שכל היום מכפר, ורב אידי בר אבין מקשה ששינו שאם אכל ושתה בהעלם אחד חייב חטאת אחת והרי באכילה ושתיה לא שייך שלא יהיה שהות ביום שידע ובכ"ז יוה"כ מכפר כי הוא מועיל במקום אשם תלוי, וכתוב שחייב חטאת אחת ואם נאמר שידיעות ספק מחלקת לחטאות מדוע אינו חייב שתי חטאות, ויש לומר שר' זירא אמר רק לדעת רבי אך הברייתא הזו היא כרבנן, אך קשה שכתוב בסיפא שאם שתה ציר או מורייס פטור משמע שאם שתה חומץ הוא חייב וכרבי שאומר שחומץ משיב את הנפש ואם הסיפא כרבי א"כ גם הרישא היא כרבי, ויש לדחות שהסיפא כרבי והרישא כרבנן, ורבא מקשה ששינו לגבי מעילה שאם אכל היום ואכל למחר או שנהנה היום ונהנה למחר או שאכל היום ונהנה למחר או שנהנה היום ואכל למחר אפילו אחר ג' שנים הם מצטרפים זה עם זה שכתוב תמעול מעל לרבנות, וקשה הרי עברו עליו כמה יוה"כ, ויש לומר שיוה"כ מכפר רק על איסור ולא על ממון, ועוד יש לומר שיוה"כ מכפר רק על שיעור שלם ולא על חצי שיעור.

גם ר"ל אומר שרבי שנה בברייתא שידיעות ספק מחלקת לחטאות, ור' יוחנן אומר שידיעות ספק אינן מחלקות לחטאות, ורבי אמר בברייתא שכמו שאם היתה לו ידיעת ודאי הוא מביא חטאת על כל ידיעה כך בידיעת ספק יביא אשם תלוי על כל ידיעה וידיעה, ולר' יוחנן מובן שרבי תולה אשם תלוי בחטאת, אך לר"ל יש לתלות חטאת באשם ונשאר בקושיא, והקשו מדברי ר"ל ור' יוחנן על מחלוקתם במקום אחר ששינו שאם היו שני שבילים אחד טמא ואחד טהור והלך בראשון ולא נכנס למקדש ואח"כ הלך בשני ונכנס למקדש חייב, ואם הלך בראשון ונכנס פטור ואם הלך גם בשני ונכנס חייב ואם הלך בראשון ונכנס והזה ושנה וטבל ואח"כ הלך בשני ונכנס הוא חייב,

דף יט ור"ש פוטר בזה ור"ש בן יהודה אמר שר"ש פוטר בכלום, ויש להקשות וכי פטור גם ברישא הרי הוא ודאי עבר באחד השבילים שהוא טמא ונכנס, ומבאר רבא שמדובר שהוא הלך בראשון וכשהלך בשני הוא שכח שהוא הלך בראשון ונחלקו שלת"ק מקצת ידיעה היא כידיעה, ולר"ש מקצת ידיעה אינה כידיעה, והקשו בברייתא מדוע כשעבר באחד ונכנס והזה ושנה וטבל ונכנס בשני הוא חייב הרי לא היתה לו ידיעה, וביאר ר"ל שזה כר' ישמעאל שלא צריך ידיעה בתחילה לחייב חטאת ור' יוחנן אמר שעשו ספק ידיעה כידיעה ולכאורה כאן עשו ספק כודאי וכן הוא בכל התורה וא"כ קשה שכאן נחלקו ר"ל ור' יוחנן בדיוק להיפך, ובדברי ר' יוחנן ניתן לומר שכאן עשו ולא בכל התורה, שהרי לגבי טומאה יש גזירת הכתוב ונעלם ממנו והוא טמא שגם ידיעה שיש בה ספק חייב אך בכל התורה כולה נאמר או הודע אליו חטאתו שרק אם יש ידיעה ודאית חייב חטאת, אך לר"ל קשה מדוע הוא צריך להעמיד כר' ישמעאל הרי הוא יכול להעמיד כרבי, ואין לומר שהוא רצה לחדש שגם ר' ישמעאל סובר שלא צריך ידיעה שהרי זה משנה מפורשת שר' ישמעאל אמר שכתוב ונעלם ונעלם ויש פעמים לחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש גם בלי ידיעה, ויש לומר שצריך לחדש גם שם שלא נאמר שהוא למד רק מקבלה, קמ"ל שהוא למד מהפסוק.

משנה אם היו לפניו חלב ונותר ואכל אחד מהם ואינו יודע איזו מהן אכל, או שאשתו נדה ואחותו היו עמו בבית ושגג באחת מהן ואינו יודע מי מהן או שהיו שבת ויוה"כ אחריו ועשה מלאכה בבין השמשות ואינו יודע באיזה מהן עשה, לר"א חייב חטאת, ור' יהושע פוטר, ור' יוסי אומר שאין מחלוקת על העושה מלאכה בבין השמשות שהוא פטור כי אומרים שמקצת היום הזה עשה ובמקצת היום הזה עשה, ונחלקו בעושה מלאכה בתוך היום ואינו יודע אם עשה בשבת או

ביוה"כ וכן נחלקו בעושה מלאכה ואינו יודע מעין איזו מלאכה עשה, לר"א חייב חטאת ולר"י יהושע פטור, ור"י יהודה אומר שלר"י יהושע פטור אף מאשם תלוי, ור"ש ור"י שזוירי אומרים שלא נחלקו על דבר שהוא משם אחד שחייב ונחלקו על דבר שהוא משום שני שמות שלר"א חייב חטאת ולר"י יהושע פטור ור"י יהודה אומר שאפילו אם התכוון ללקוט תאנים ולקט ענבים או שהתכוון ללקוט ענבים ולקט תאנים או שהתכוון ללקוט שחורות ולקט לבנות או שהתכוון ללקוט לבנות וליקט שחורות לר"א חייב חטאת ולר"י יהושע פטור, ור"ש אומר שהוא תמה אם ר"י יהושע פטר בה, וא"כ שהמתעסק חייב מה למדו מבה ויש לומר שלמדו פטר למתעסק בהיתר. גמרא שנו בברייתא שר"א אומר שממה נפשך אם אכל חלב הוא חייב חטאת ואם אכל נותר הוא חייב חטאת ואם בעל אשתו נדה הוא חייב ואם בעל אחותו הוא חייב אם עשה מלאכה בשבת חייב וכן אם עשה ביוה"כ חייב ור"י יהושע אומר שנאמר אשר חטא בה ללמד שידוע לו כמה חטא, ור"א למד מבה למעט מתעסק עמוד ב ולכאורה קשה שר"נ אומר בשם שמואל שהמתעסק בחבלים ועריות חייב שהרי הוא נהנה ובשבת לא צריך לפסוק למעט שהרי התורה אסרה רק מלאכת מחשבת, ויש לומר שלדעת רבא מדובר במתכוון לחתוך את התלוש וחתך את המחובר ולאביי מדובר במתכוון להגביה את התלוש וחתך את המחובר ששנינו שאם התכוון להגביה את התלוש וחתך את המחובר פטור שהרי הוא לא התכוון לשם חיתוך, ונחלקו אביי ורבא בהתכוון לחתוך את התלוש וחתך את המחובר שלאביי חייב שהרי הוא התכוון לשם חיתוך, ולרבא פטור כי הוא לא התכוון לחיתוך של איסור.

בברייתא שנינו שר"י יוסי אמר לחכמים דקדקתם אחרי, שהם שאלו מה הדין בהגביה בין השמשות ועל זה אמר ר"י יוסי דקדקתם אחרי אך קשה מדוע הוא לא אמר שמקצת היה בשבת ומקצת ביוה"כ, ויש לומר שא"כ זה כוונתו שדקדקתם אחרי ולא עלה בידכם כלום, ויוצא לדברי ר"י יוסי שלר"א אם רק גמר את המלאכה הוא פטור, וקשה ששנינו שר"א אומר שהוא רג"ו חוטים בתחילה ואחת על האריג חייב, ואמר רב יוסף שר"י יוסי שנה בדברי ר"א שהאורג ר"ג חוטים ושנים על האריג חייב.

שנו בברייתא שר"י יהודה אמר שר"י יהושע פטור גם מאשם תלוי שכתוב כי תחטא ולא ידע פטר לזה שידע שחטא, ור"ש אומר שהוא מביא אשם תלוי שכתוב ועשתה ולא ידע וזה לא ידע במה עשה אבל ספק אכל חלב ספק לא אכל שאם עליו אם חייב אשם תלוי או לא, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם חטא ולא ידע במה חטא או שספק חטא ספק לא חטא מביא אשם תלוי ור"ש הוא הסובר שמי שחטא ולא יודע במה חטא מביא אשם תלוי וכתוב להדיא שספק חטא ספק לא חטא מביא אשם תלוי.

ר"נ אומר בשם שמואל שהמתעסק בחבלים ועריות חייב כיוון שהוא נהנה אך המתעסק בשבת פטור כי התורה אסרה מלאכת מחשבת ורבא הקשה לר"נ הרי שנינו שאם היו לו שני תינוקות למול אחד בשבת ואחד לאחר שבת ושכח ומל את של אחד השבת בשבת לר"א חייב חטאת ולר"י יהושע פטור ור"י יהושע פטר רק בגלל שהוא טעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה אך מתעסק בדבר שאינו מצוה גם לר"י יהושע חייב, אמר ר"נ הנח לתינוקות שכמו שהמקלקל בחבורה חייב כך המתעסק בחבורה חייב, ורב יהודה שאל את שמואל שר"י יהודה אמר במשנתנו שגם המתכוון ללקוט תאנים וליקט ענבים או שהתכוון ללקוט ענבים ולקט תאנים או התכוון לשחורות וליקט לבנות או שהתכוון ללבנות וליקט שחורות לר"א חייב חטאת ולר"י יהושע פטור וקשה הרי הוא מתעסק ור"י יהושע פטר רק במין אחר אך באותו מין חייב גם לר"י יהושע, אמר לו שמואל חביבי עזוב את המשנה ובא אחרי אלא מדובר כאן שהמלקט איבד את כוונתו והוא התכוון ללקט ענבים ושכח והחשב שהוא רצה תאנים וידו הלכה על הענבים שלר"א נעשתה כוונתו ולר"י יהושע לא נעשתה כוונתו ומחשבתו,

דף כ ורב אושעיא מקשה ממה שאמר ר"ש שזוירי ור"ש שלא נחלקו ר"א ור"י יהושע על דבר שהוא משם אחד שחייב ונחלקו על דבר שהוא משתי שמות שלר"א חייב חטאת ולר"י יהושע פטור, ויש להקשות הרי ר"י יהודה הביא דוגמא של תאנים וענבים שחורות ולבנות ולכאורה זה שני שמות א"כ במה חלקו עליו ר"ש שזוירי ור"ש א"כ מוכח שהם נחלקו במתעסק שלר"י יהודה מתעסק בשבת חייב ולר"ש שזוירי ור"ש מתעסק בשבת פטור, ויש לדחות שלכו"ע מתעסק פטור ונחלקו שר"ש סבר שאם שכח המלקט מלבו זה שם אחד ולכו"ע חייב, ונחלקו בשתי שמות שלר"י יהודה בין בשם אחד ובין בשתי שמות נחלקו ר"א ור"י יהושע ולר"ש שזוירי ור"ש נחלקו רק בדבר שהוא משתי שמות, ורבא אומר שנחלקו בהתכוון להקדים דבר אחד ולאחר את השני כמו ששנינו שאם היו לפניו שתי נרות דולקות והתכוון לכבות את זו וכיבה את זו או התכוון להדליק את זו והדליק את זו פטור, ואם התכוון להדליק ולכבות וכיבה והדליק בנושמה אחת חייב ובשתי נשימות פטור, ולכאורה זה פשוט ויש לומר שהיינו אומרים שלא נעשתה מחשבתו שהרי הוא רצה קודם להדליק ואח"כ לכבות ובעת שעשה את המעשה הוא כיבה ואח"כ הדליק וא"כ פטור, קמ"ל שכשעשה כיבוי והדליקה יחד כמו שהוא לא הקדים כך הוא גם לא איחר וזה לא שנינו במחשבתו

שנו בברייתא שמי שחותרה גחלים בשבת חייב חטאת ור"ש בן אלעזר אומר בשם ר"א בן ר' צדוק שחייב שמים כי הוא מכבה את העליונות ומבעיר את התחתונות, ויש לדקדק שאם כוונתו לכיבוי והבערה מה טעמו של הפוסק ואם אין כוונתו להבעיר א"כ מה טעמו של המחייב שמים ור"א ור"י חנינא ביארו שהוא התכוון לכבות את העליונות כדי להבעיר את התחתונות שלת"ק מקלקל בהבערה פטור ולר"א בר' צדוק חייב וכן אמר ר' יוחנן שמדובר בנפח שאין רצונו להבעיר גחלים, ואמר ר' יוחנן שעד כאן לא התגלתה טעמה של ההלכה הזו ואמי בר אבין ור' חנינא בר אבין ביארו **עמוד ב** שבכוונתו היה לכבות ולהבעיר ות"ק סבר כר' יוסי שבהבערה יש רק לאו ור"א בר' צדוק סובר כר' נתן שבהבערה יצאה לחלק, ורבא אומר שנחלקו בכוונה להקדים כדלעיל ורב אשי אומר שמדובר בהתכוון לכבות והם הובערו מעצמם ות"ק סובר כר"ש שדבר שאינו מתכוון לפטור ור"א בן ר' צדוק סובר כר' יהודה שמחייב בדבר שאינו מתכוון.

שנו בברייתא שהחותרה גחלים בשבת להתחמם בהם והם הובערו מעצמם חייב ויש ברייתא שפטור, המחייב סובר שמלאכה שאין צריך לגופה חייב והפטור סובר שמלאכה שאינו צריך לגופה פטור.

פרק דם שחיטה

משנה אם אכל דם שחיטה בבהמה חיה ועוף בין טמאים ובין טהורים וכן אם אכל דם נחירה ודם עיקור ודם הקזה שהנשמה יוצאת בו חייב ואם אכל דם הטחול או דם הלב או דם ביצים או דם חגבים או דם התמצית אינו חייב עליהם ור"י יהודה מחייב בדם התמצית. **גמרא** שנו בברייתא על הפסוק כל דם לא תאכלו שמשמע גם דם מהלכי שמים ודם ביצים וחגבים ודם דגים, אך נאמר לעוף ולבהמה וכמו שעוף ובהמה הם מיוחדים שיש בהם טומאה קלה וחמורה ויש בהם איסור והיתר והם מין בשר כך כל מי שיש בו טומאה קלה למעט דם מהלכי שמים שיש בהם טומאה חמורה ולא טומאה קלה,

דף כא ויש למעט דם שרצים שאין בהם טומאה חמורה, ויש למעט דם ביצים שאינם מין בשר, ויש למעט דם דגים וחגבים שכולם היתר, וכתוב לעוף ולבהמה שלא נאמר שרק עוף חייב על דמו שאין כלאים בצמרו כך נאסר רק דם בהמה שאין צמרה כלאים ולמעט כבשים שיש כלאים בצמדם לא יהיה חייב על דמם לכן נאמר לבהמה, ומה שכתוב לעוף הוא שלא נאמר שחייב על דם במה שאין בו איסור שילוח האם על בנים כמו בהמה אך לא יהיה חייב בעוף שיש בו איסור שילוח אם על בנים לכן נאמר לעוף, ואין לומר שכל דם זה כולל, ועוף ובהמה זה פטר ובמדת כלל ופטר לומדים בכלל רק מה שפטר וחייב רק על עוף ובהמה ולא בדבר אחר, יש לומר שכתוב אח"כ כלל בפסוק שאם תאכל כל דם וכלל ופטר וכלל לומדים כל מה שהוא כעין הפרט, אך קשה שהכלל האחרון אינו דומה לכלל הראשון שהרי הכלל הראשון הוא לאו והכלל השני הוא כרת, ויש לומר שהתנא הזה סובר כמו התנא שאצל ר' ישמעאל שלומדים כעין הפרט גם כשהכללים לא דומים.

בברייתא למדו כעין הפרט שמדובר בדברים שיש בהם טומאה קלה וחמורה ויש בהם איסור והיתר ויש בהם מין בשר, ומה שכתוב אף כל אמר רב אדא שזה בא לרבות דמו של כוי, ולכאורה אם סובר התנא שכוי הוא ספק וכי התורה באה לאסור ספק, אלא סובר התנא הזה שכוי הוא בריה בפני עצמה, וחלבו לומדים מכל חלב ונבלתו לומדים מכל נבלה, וגידי הנשה לומדים ממה שהתורה כתבה כף הירך והירי יש לו כף ירך, וטומאתו ושחיטתו לומדים מסברא שאם לכל ענין הוא דומה לבהמה א"כ גם לענין שחיטה וטומאה הוא כבהמה.

בברייתא מיעטו דם מהלכי שמים שיש בהם רק טומאה חמורה ולא טומאה קלה, יש להקשות ששנינו שהחותר מהארים צריך מחשבה והכשר והקשו על זה מדוע צריך מחשבה שנאמר שהחיתוך הוא המעשה שמחשיבו, ואמר ר"ל שמדובר שחתך עבוד כלב וזה לא נחשב מחשבה, אך קשה ששנינו שאמרנו שכל טומאה שכל מה שמייוחד לאדם הוא טמא עד שפסל מאכילת כלב, ויש לומר שזה רק לענין להוריד טומאה ממנו שכיון שהוא היה כבר ראוי לאדם כל עוד הוא ראוי לאדם הוא ראוי לכלב ואם אינו ראוי לאדם הוא לא ראוי לכלב, אך יש לדייק ממה שכתוב מחשבה וזה לענין טומאה קלה, ויש לומר שרק מחיים זה טומאה קלה אך לאחר מיתה זה טומאה חמורה, אך קשה שבבהמה זה באותו ענין ולאחר מיתה יש טומאה חמורה בין בבשר ובין בדם ששנינו שב"ש

מטהרים בדם נבילות וב"ה מטמאים, אלא מדובר כמו ששנינו נבלת בהמה טמאה בכל מקום ונבלת עוף הטהור בכפרים צריכים מחשבה ולא הכשר ונבלת בהמה טהורה בכל מקום ונבלת עוף שטהור בשווקים אינם צריכים מחשבה והכשר, ושאל רב את ר' חייא מדוע צריך מחשבה לטומאה קלה הרי היא עצמה טמאה, ואמר ר' חייא שמדובר שיש פחות מכזית נבלה והוא צירף אותה לפחות מכביצה אוכלים ויחד הם כביצה לקבל טומאה, והקשה רב שא"כ הם צריכים הכשר שהרי שנו אצל ר' ישמעאל על הפסוק על כל זרע זרוע אשר יזרע שכמו זרעים מיוחדים שסופם לטמא טומאה חמורה הם צריכים הכשר, אמר לו ר' חייא שרק בשאר אוכלים צריך הכשר שאין בהם פחות מכזית נבלה אך כאן שיש פחות מכזית נבלה כיוון שאם יצרף לו כזית לא יצטרך הכשר **עמוד ב** משא"כ מת שגם אם ישלים את השיעור

לכביצה הוא לא יטמא טומאת אוכלים כיון שבטלה דעתו אצל כל אדם, ורב חנניא מבאר שמדובר גם כשיש בו כזית אך הוא חיפה אותו בבצק, אך קשה א"כ הוא צריך הכשר ויש לומר שרק באוכלים אחרים שהם לא מטמאים במגע ומשא אך כאן אף שאין טומאת מגע שהרי הוא מחופה בבצק אך יש בו טומאת משא שהרי הוא נושא ולמעט מת שגם כשהוא מחופה יש בו טומאה חמורה שהרי טומאת מת בוקעת ועולה ובוקעת ויורדת.

בברייתא מיעטו מאיסור דם דגים וחגבים שכולם היתר, אין לבאר שהיתר הכוונה לחלב שלהם שהרי חיה חלבה מותר ובכ"ז דמה אסור, ואין לומר שהכוונה לאיסור גיד שהרי גם עוף אין בו איסור גיד ויש בו איסור דם, ויש לומר שכולו היתר הכוונה שאין בהם צורך לשחיטה.

הברייתא רצתה למעט בהמה שאין בה כלאים אין לומר שהכוונה לכלאים של הרבעה וחרישה שהרי שנינו שחיה ועוף כיוצא בהן לאסור כלאים של הרבעה וחרישה אלא מבאר אביי שהכוונה לכלאים שבצמרם אין איסור כלאים.

רב יהודה אמר בשם רב שלוקה על דם שרצים בכזית, ויש להקשות ממה ששנינו שדם הטחול ודם הלב ודם הכליות ודם אברים הם בלאו ודם מהלכי שתיים ודם שרצים ורמשים אסור ואין חייבים עליו, ואין לומר שאין חייבים הכוונה לזכר אך יש בהם איסור שרץ שא"כ מה החילוק בין דם שרצים לשאר הדמים ברישא שאין בהם כרת רק לאו, ועוד שהתנא מיעט להדיא דם שרצים גם מלאו ששנינו יצא דם שרצים שאין בהם טומאה חמורה, ור' זירא אומר שאכן אם התרו בהם משום שרץ לוקה עליהם אך אם התרו בהם משום דם אינו לוקה.

רב אומר שאם כנס דם דגים אסור לאכלו ויש להקשות ששנינו שדם דגים וחגבים מותר והיינו לכתחילה, ויש לומר שמדובר כשלא כנסו ורב דיבר רק בכנסו, וכך לפ"ז דם מהלכי שתיים אסור בלא כנסו וקשה שששנינו שדם שעל כזר שיעצ משנינו גוררו ואוכלו ושל בין השיניים מוצצו ובלעו ואינו חושש, אלא יש לחלק שבדם דגים שיש בו קשקשים מותר גם בכנסו ורב אסר בכנסו רק כשאין בו הכר של קשקשים.

רב ששת אומר שבדם מהלכי שתיים אין אפילו מצות פרוש ויש להקשות ממה ששנינו שדם הטחול ודם הלב ודם הכליות ודם האברים הם בלאו ודם מהלכי שתיים ודם שרצים ורמשים אסור ולא חייב עליו, ויש לומר שנאסר רק כשפרש,

דף כב ורב דיבר כשלא פרש, כמו ששנינו שדם שעל כזר גוררו ואוכלו ויש בין השיניים מוצצו ואוכלו ואינו חושש, ויש ששנו את דברי רב ששת על מה ששנינו שיתכן לומר שהאוכל חָלַב של מהלכי שתיים יעבור בלאו ונלמד מק"ו שאם בבהמה טמאה שהקלו במגעה מחמירים בקָלַב שלה מהלכי שתיים שהחמירו בטומאת מגע ק"ו שנחמיר בחלב אשה, לכן למדו מזה לכס הטמא שרק זה טמא ולא חלב מהלכי שתיים שהוא טהור, ואין לומר שממעטים חלב שאינו שוה בכל ומרבים דם שהוא שוה בכל, לכן נאמר וזה לכס הטמא שרק זה טמא ואין דם מהלכי שתיים טמא אלא טהור, ואמר רב ששת שאין בו אפילו מצוה לפרוש.

שנינו בחולין שהלב קורעו ומוציא את דמו כדי להתירו ואם לא קרעו אינו עובר עליו, ואמר ר' זירא בשם רב שרק בלב עוף אינו עובר כי אין בו כזית אך בלב בהמה שיש בו כזית אסור וחייב עליו כרת, ויש להקשות ממה ששנינו שדם הטחול ודם הלב ודם האברים הם רק בלא תעשה דם מהלכי שתיים ודם שקצים ורמשים אסור ואין חייב עליו, ויש לומר שמה שכתוב שלא חייבים על דם הלב זה רק בדם שלו ורב דיבר בדם שמגיע אליו מהחנין שחייב עליו כרת, אך קשה שדם שלו זה בדיוק כמו שאר דם אברים, אך יש לומר שכמו שהמשנה מנתה דם כליות וגם דם אברים, המשנה שונה שוב וכן בלב, ור' זירא מבאר שהדם מגיע ללב ע"י כך שבשעה שהנשמה יוצאת הלב שואב את הדם אליו, ולכן זה נקרא דם הנפש שחייב עליו כרת.

ר' יוחנן אומר באיזה דם הקזה הנשמה תלויה בו כל זמן שהוא מקלח אחר שחיטה, ור"ל אומר מהטיפה שמשחירה והלאה, ויש להקשות ששנינו איזהו דם הקזה שהנשמה יוצאה בו כל זמן שהוא מקלח למעט דם התמצית שהוא שותת, ולכאורה זה כולל את הדם הראשון והאחרון וכשהוא שותת זה נקרא דם התמצית וקשה על ר"ל, ור"ל יבאר שזה ממעט את הדם המשחיר אבל הדם הראשון והאחרון אפילו כשהוא שותת הוא דם הנפש, ויש להוכיח ממה ששנינו איזהו דם ראשון כל זמן שהוא מקלח למעט ראשון ואחרון כי הוא שותת וקשה על ר"ל, ור"ל יבאר שנחלוק בזה תנאים כמו ששנינו שלר"א מה נקרא דם הנפש כל זמן שהוא מקלח, ור"ש אומר מהטיפה המשחרת והלאה ואצל ר' ישמעאל למדו מהפסוק ודם חללים ישתה למעט דם קילוח שאינו מכשיר את הזרעים.

ר' ירמיה שאל את ר' זירא מה הדין אם הקיז דם לבהמה וקיבל דמה בשתי כוסות, ופשוט שעל הדם הראשון חייב לכו"ע אך האם על האחרון חייב או לא אמר לו ר' זירא נחלקו בזה ר' יוחנן ור"ל ששנינו שאם הקיז דם לבהמה וקיבל דמה בשתי כוסות לר"ל חייב שתי כוסות ולר' יוחנן חייב רק כוסות אחת.

ר' יהודה מחייב בדם התמצית אמר ר' זירא שר' יהודה מודה שדם

התמצית אינו מכפר כמו ששנינו כי הדם הוא בנפש יכפר שרק הדם שהנפש יוצאת בו מכפר ולא שאר הדם, ור"נ בר יצחק מוכיח את זה ממה ששנינו על הפסוק כל דם ולא כתוב דם אלא שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר וא"כ יתכן לומר שנאסר רק דם קדשים שהנפש יוצאת בו שהוא מכפר ומנין לרבות דם חולין ודם התמצית, ולכן כתוב כל דם וסתם ברייתא ששנויה בספרא על ספר ויקרא זה כר' יהודה.

משנה ר"ע מחייב אשם תלוי בספק מעילה, וחכמים פוטרם ור"ע מודה שהוא מביא את המעילה רק אחר שידע לו כשהוא מביא אשם ודאי, ור' טרפון מקשה א"כ נמצא שהוא מביא שתי אשמות אלא יביא את המעילה עם החומש ומביא אשם בשתי סלעים ויאמר אם ודאי מעלתי זה מעילתי וזו אשמי ואם ספק מעלתי המעות נדבה והאשם תלוי, שהרי מאותו מין שהוא מביא אשם ודאי הוא יכול להביא אשם על הספק, ואמר ר"ע שנראים דברי ר"ט במעילה מועטת אך אם בא לידו ספק מעילה של מאה מנה עדיף לו להביא אשם מעילה בשתי סלעים ולא יביא ספק מעילה של ק' מנה, ור"ע מודה לר"ט במעילה מועטת. **גמרא** עמוד ב' שנו בברייתא שר"ע למד מהפסוק ואם נפש לחייב אשם תלוי בספק מעילה וחכמים פוטרם, ולכאורה נחלקו שלר"ע לומדים את העליון מעילה מהתחתון אשם תלוי, ולרבנן לא לומדים עליון מתחתון, ורב פפא אומר שלכו"ע לומדים עליון מתחתון שאם לא כן לא היינו מוצאים דין צפון בעולת בן בקר, אלא שרבנן שפטרם למדו גזירה שוה מצות מצות מחטאת כמו ששם רק בדבר שחייבים על זדונו כרת חייבים חטאת על שגגתו וחייבים אשם תלוי בלא הודע, אך במעילה שאין כרת בזדונו ואין חטאת בשגגה אין אשם תלוי בלא הודע שהרי שנינו שאם היזיד במעילה לרבי במיתה ולחכמים באזהרה, ולר"ע לומדים מצות מצות רק לענין קבוע כחטאת חלב שהיא קבועה אך בעולה ויורד אין אשם תלוי, אך לא לגבי מה שזדונו כרת ורבנן סוברים שאין גזירה שוה למחצה, אך קשה שלפ"ז ר"ע סובר שיש גזירה שוה למחצה, אלא טעמו של ר"ע שבאשם תלוי כתוב ואם נפש הואו מוסיף על ענין ראשון ולומדים את העליון מהתחתון, ורבנן סוברים שאת התחתון לומדים מהעליון לאשם בכסף שקלים ור"ע סובר שאין היקש למחצה, אך קשה שא"כ רבנן סוברים שיש היקש למחצה והרי פוסקים שאין היקש למחצה, ויש לומר שאכן לכו"ע אין היקש למחצה ורבנן סוברים שהגזירה שוה של מצות מצות מפקיעה מההיקש, ור"ע למד אשם בכסף שקלים ממה שכתוב וזאת תורת האשם תורה אחת לכל האשמות גם לגבי אשם בכסף שקלים, ורבנן סוברים שאף שלמדו מזאת תורת צריך להגיע להיקש של ואם נפש ללמוד את התחתון והעליון שאם היינו לומדים רק את ההיקש של זאת תורת היינו אומרים שזה נאמר רק על שאר אשמות ולא על אשם תלוי, שיש סברא שלא יתכן שעל ספק יביא יותר מודאי שהרי מביא חטאת גם בערך מעה, לכן צריך ללמוד גם מואם נפש להקיש את כל האשמות, אך זה מובן למי שדורש וזאת תורת האשם וקשה למי שלא דורש מזאת תורת, ויש לומר שהוא ילמד מגזירה שוה בערכך בערכך מאשם מעילה, ובשפחה חרופה שלא נאמר בערכך לומדים בגזירה שוה איל איל.

ר' טרפון אומר שמתנה שמביא אשם בספק ויש לדקדק מה הכוונה אם בספק ומבאר רבא שאם הוא עומד בספיקו לעולם זה יהיה אשם תלוי. **ר' טרפון** אמר שמאותו מין שמביא על הודע מביא גם על לא הודע, יש להקשות הרי כשידע הוא יצטרך להביא אשם ודאי, ואומר רבא שיש להוכיח מדברי ר"ע ור"ט שאין צריך ידיעה בתחילה כדי להביא אשם ודאי.

משנה אשה שהביאה חטאת העוף אם קודם מליקה נודע לה שהיא ודאי ילדה תיעשה החטאת ספק לודאי שהרי אותו מין שהיא מביאה בספק היא מביאה בודאי, אם היו לפניו חתיכה של חולין וחתיכה של קודש ואכל אחת מהן ואינו יודע מי מהן אכל פטור, ור"ע מחייב אשם תלוי, אם אכל גם את השניה מביא אשם ודאי ואם אחד אכל את הראשונה ואדם נוסף אכל את השניה לר"ע כל אחד מהם מביא אשם תלוי, ולר"ש שניהם מביאים אשם אחד בשותפות ויתנו ביניהם, ור' יוסי סובר ששנים לא מביאים אשם יחד ע"י תנאי.